

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะทั่วไป

6.1 บทสรุป

จากภารกิจทั้ง 10 ประการดังกล่าวข้างต้นและจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้มีความเห็น โดยส่วนใหญ่ว่า ปัจจุบันองค์กร อส. ยังมีความสำคัญอยู่โดยภารกิจที่กล่าวถึง และใช้มากล่าวอ้างก็คือภารกิจในด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งเหตุผลโดยรวมที่มีความสำคัญก็คือ การที่หน่วยงานในด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่มีหน่วยงานหลัก จากสภาพการณ์ในปัจจุบันนอกจากสมาชิก อส. แล้วส่วนใหญ่ก็จะเป็นองค์กรอาสาสมัครต่างๆ หรือมูลนิธิที่จัดตั้งขึ้นมา แต่หน่วยงานของราชการไม่มีจึงมีความจำเป็นอยู่เองที่ฝ่ายปกครองซึ่งมีคำขวัญว่า บำบัดทุกข์ บำรุงสุข จะต้องเข้าไปซบจัดบิดเป่าให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ภารกิจอีกประการหนึ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการดำรงคงอยู่ขององค์กร อส. ก็คือ ภารกิจในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยซึ่งกลุ่มประชากรโดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายังจำเป็นอยู่มาก เพราะโดยลำพังกำลังตำรวจอาจจะสอดส่องดูแลไม่ทั่วถึง ในขณะที่ฝ่ายปกครองมีความใกล้ชิดกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมากกว่า เพราะลักษณะสายการบังคับบัญชา กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ขึ้นอยู่กับฝ่ายปกครองอยู่ ประการสำคัญที่สุดคือ ในปัจจุบันการกระทำคามผิดนับวันจะยิ่งเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ เช่น ยาเสพติดในรูปแบบต่างๆ สมาชิก อส. จึงสามารถปฏิบัติภารกิจในด้านนี้ช่วยเหลือตำรวจได้เป็นอย่างดี

ภารกิจอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนเหตุผลของความจำเป็นที่จะต้องให้คงอยู่ขององค์กร อส. ก็คือภารกิจในด้านการข่าวโดยข้อเท็จจริงแล้ว ภารกิจด้านการข่าวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในช่วงสงครามเย็น เพราะจะต้องติดตามความเคลื่อนไหวของฝ่ายคอมมิวนิสต์อยู่ตลอดเวลา แต่จากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรโดยส่วนใหญ่ก็มีความเห็นว่าแม้ว่าสถานการณ์การต่อสู้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นผลดีแล้วก็ตาม แต่ภารกิจด้านการข่าวก็ยังมีมีความจำเป็นในสภาวะการณ์ปัจจุบันเพราะเหตุผล เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ปัจจุบัน

การเกิดอาชญากรรมและการกระทำผิดกฎหมายในด้านต่าง ๆ มีมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดไม้ทำลายป่า และยาเสพติด การที่จะปราบปรามจับกุมผู้กระทำผิดเหล่านี้จำเป็นต้องมีการสืบสวนหาข่าวให้แน่นอนก่อน การกิจด้านการข่าวจึงยังมีความจำเป็นอยู่

ในทัศนะผู้วิจัย การที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้เหตุผลการดำรงคงอยู่ขององค์กร อส. โดยอ้างภารกิจต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยก็มีความคิดเห็นที่เห็นด้วยที่กระทรวงมหาดไทยยังมีความจำเป็นที่จะต้องสั่งใช้สมาชิก อส. ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเพราะจริงๆ แล้วสมาชิก อส. มิได้ถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เท่านั้น การที่มีการนำคำสั่งสมาชิก อส. ไปใช้ปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในระยะหลังนั้น ก็เนื่องมาจากสถานการณ์การก่อการร้ายด้วยอาวุธของ ผกค.ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ ทางราชการจึงได้ใช้กำลังทุกรูปแบบเข้าเสริมกำลังหลัก เมื่อสถานการณ์ดังกล่าวสิ้นสุดลง กระทรวงมหาดไทยก็ต้องใช้กำลังสมาชิก อส. เพื่อกลับไปปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดนต่อไป

จากแนวคิดหลักเกี่ยวกับการพยายามรักษาองค์กรของตนของ Morton H. Halperin แล้วก็จะพบว่าการที่กระทรวงมหาดไทยได้พยายามกำหนดแนวทางการปฏิบัติการกิจของสมาชิก อส. ให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคหลังสงครามเย็นก็เป็นทางเลือกใช้นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่จะทำให้กองอาสารักษาดินแดนมีความสำคัญยิ่งขึ้น ซึ่งก็เป็นไปตามแนวคิดดังกล่าวที่ว่าองค์กรจะเลือกใช้นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่สมาชิกขององค์กรเชื่อว่าจะทำให้องค์การในสายตาของตนมีความสำคัญยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันการเพิ่มหรือปรับภารกิจของสมาชิก อส. ก็มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพซึ่งกระทรวงมหาดไทยเห็นว่ามีควมจำเป็นต่อการรักษาไว้ซึ่งภารกิจหลัก (Essence) ขององค์กรนั่นเอง แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมขึ้นมาก็คือ การที่ฝ่ายปกครองมีกำลังสมาชิก อส. อยู่ในมือสิ่งหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นก็คือ เป็นการเสริมภาวะผู้นำ (Leadership) ให้กับผู้บังคับบัญชาให้มีความสำคัญมากขึ้น

อย่างไรก็ตามแม้ว่ามีติด้านความมั่นคง จะถูกบังคับโดยมิติประชาธิปไตย และ
 มิติการพัฒนาก็ตาม แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันจะพบว่าในขณะที่ความตึงเครียดและการเผชิญหน้า
 ในระดับโลกมีแนวโน้มลดลง การเผชิญหน้าและความขัดแย้งในระดับท้องถิ่นกลับมีมากขึ้น ซึ่ง
 ส่วนหนึ่งเกิดจากความรู้สึกชาติอีกส่วนหนึ่งนั้นจะเกิดจากความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ เพราะ
 การเมืองระหว่างประเทศได้เปลี่ยนจากเรื่องของอำนาจทางทหาร และอุดมการณ์มาเป็นเรื่อง
 ของเศรษฐกิจการค้า การแข่งขันและร่วมมือทางทหารและอุดมการณ์ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญ
 ของนโยบายการเมืองระหว่างประเทศได้เปลี่ยนมาเป็นการแข่งขัน และร่วมมือทางเศรษฐกิจ
 และการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากเป็นเรื่องของการแข่งขันและความร่วมมือทาง
 เศรษฐกิจจะนั้นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติตน บางครั้งก็อาจจะนำไปสู่การขัดแย้งกันได้
 ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน การแข่งขันทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดจีน อาจเกิด
 ความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านได้ มิติด้านความมั่นคงจึงมีความสำคัญอยู่ดี หากสถานการณ์
 รุนแรงก็มีความจำเป็นต้องใช้กำลัง ทหาร ตำรวจ สมาชิก อส. นั้นเอง ฉะนั้นบทบาทของ
 สมาชิก อส. ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งจะเด่นชัดหรือไม่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ขึ้นอยู่กับสถาน
 การณ์ในขณะนั้น กล่าวคือ ช่วงยุคสงครามกับคอมมิวนิสต์ที่ยังรุนแรงอยู่บทบาทของสมาชิก อส.
 จึงได้เน้นหนักในด้านการสู้รบ ในขณะที่สถานการณ์ปัจจุบันเป็นเรื่องของการแข่งขันกับทาง
 เศรษฐกิจ มิติด้านการพัฒนาจึงมีความสำคัญ สมาชิก อส. ก็มีความจำเป็นต้องปรับบทบาทของ
 ตนเอง โดยการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในเวลาที่กระแสของ
 ประชาธิปไตยก็โดดเด่นขึ้นมา อันเนื่องมาจากชัยชนะของฝ่ายตะวันตกที่มีต่อฝ่ายสังคมนิยม
 สถานการณ์อีกอย่างหนึ่งที่เอื้ออำนวยต่อการแสดงบทบาทของสมาชิก อส. ในปัจจุบันก็คือ ภัย
 ธรรมชาติต่าง ๆ นี้เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ ทำให้สมาชิก อส. ต้องเข้าไปมีบทบาทในด้านการ
 ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในขณะเดียวกันการกระทำผิดด้านการลักลอบตัดไม้ทำลายป่ามีมากขึ้น
 ทรัพยากรป่าไม้เหลือน้อยลงทุกที ภารกิจของสมาชิก อส. ก็คือนอกเหนือจากการปราบปราม
 แล้ว การส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักหวงแหนและบำรุงรักษาป่าไม้ของชาติก็เป็นเรื่องสำคัญ

เกี่ยวกับบทบาทของสมาชิก อส. ที่ผู้วิจัยใคร่เสริมไว้ ๗ ทั้งนี้คือ บทบาทที่ดำรงอยู่จริงในขณะนี้แต่ไม่ได้กำหนดว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิก อส. โดยตรง เช่น ในบางแห่งจะใช้สมาชิก อส. ในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่บนที่ว่าการอำเภอในด้านการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน หรือคอยให้คำแนะนำแก่ราษฎรผู้มาติดต่อ ซึ่งจากที่ประสบมาพบว่าได้ผลอย่างดียิ่งและบทบาทของสมาชิก อส. อีกประการหนึ่งซึ่งเป็นบทบาทในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยก็คือ การปราบปรามจราจร ซึ่งจากการสัมภาษณ์สมาชิก อส. และผู้บังคับบัญชาทั้งหมด ไม่มีผู้ใดกล่าวถึงบทบาทดังกล่าวเลยจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันปัญหาการก่อความไม่สงบนับวันจะมีความถี่ในการเกิดเหตุมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วทางกองอาสารักษาดินแดนก็ได้มีโครงการฝึกอบรมหลักสูตร การป้องกันและปราบปรามจราจร ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์ เพื่อให้สมาชิก อส. ได้มีความรู้ความเข้าใจในยุทธวิธี การควบคุมฝูงชนสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาการก่อตัวของฝูงชนได้อย่างทันการ สำหรับจังหวัดพะเยานั้น บก.อส. จังหวัดได้สั่งให้สมาชิก อส. ในสังกัดกองร้อย อส.จ.พะเยา 1 และ 2 ให้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านจราจร เรียกว่า "โครงการ อส.จราจร" ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามิใช่ประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปเป็นอย่างมาก เพราะแนวโน้มการใช้รถยนต์และจักรยานยนต์ นับวันจะมีแต่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่บางจังหวัดยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ โดยคิดว่าให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจอีกกิจกรรมหนึ่งของสมาชิก อส.จ.พะเยา อย่างไรก็ตามหากจะพิจารณาจากโครงการที่กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดพะเยา ได้จัดทำขึ้นรองรับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งมีจำนวน 5 โครงการดังนี้

1. โครงการ อส.สัมพันธ์
2. โครงการ อส.บริการ
3. โครงการ อส.ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
4. โครงการเพิ่มความรู้ทางการเมือง
5. โครงการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย

จะพบว่าทั้ง 5 โครงการจัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันอย่างแท้จริง กล่าวคือทั้ง 5 โครงการมิได้เน้นไปที่กิจกรรมเกี่ยวกับการรบเลยแต่อย่างไรก็ตามการที่จะประสบผลสำเร็จบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้ง 5 โครงการผู้มีส่วนสำคัญในประสิทธิผลของงานก็คือ ผู้บังคับบัญชาที่มีความจริงจังในการดำเนินกิจกรรมรองรับโครงการดังกล่าว อีกประการก็คือ ความพร้อมของสมาชิก อส. เองจะต้องมีการปรับปรุงขีดความสามารถและฟื้นฟูสมรรถภาพอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่จะต้องระลึกรู้เสมอก็คือ ในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของสมาชิก อส. นั้น จะมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบโดยตรงกับภารกิจนั้น ไปร่วมปฏิบัติด้วยทุกครั้ง เช่น การปราบปรามโจรผู้ร้าย และการรักษาความสงบเรียบร้อยก็มีพนักงานฝ่ายปกครองและฝ่ายตำรวจนำไป การปฏิบัติการทางยุทธการทหารก็อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหัวหน้าชุดฝ่ายทหารเหตุผลก็เนื่องจากสมาชิกอส. มิใช่กำลังหลักที่จะดำเนินการ โดยลำพัง หากแต่เป็นกำลังสำรองที่สามารถให้การสนับสนุนกำลังอื่น และจากบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดนหากพิจารณาดูจะพบว่าสมาชิก อส. ไม่อาจปฏิเสธการร้องขอจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้เลยหากการร้องขอนั้นเกี่ยวข้องพาดพิงถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

ภารกิจอีกประการหนึ่งซึ่งมีความสำคัญของสมาชิก อส. จ. พะเยา ในช่วงก่อน ปี 2535 ก็คือ การส่งใช้สมาชิก อส. เพื่อสกัดกั้น ชัดขวาง ผลักดัน และควบคุมผู้อพยพพลัดถิ่นให้มีจำนวนและกระจายจนเป็นอันตรายต่ออธิปไตยและความมั่นคงของชาติ โดยมีศูนย์ควบคุมผู้อพยพอยู่ที่ บ้านแก ตำบลภูซาง อำเภอเชียงคำ (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งชั่วคราวของที่ว่าการกิ่งอำเภอภูซาง) การส่งใช้สมาชิก อส. ในภารกิจดังกล่าวจะใช้กำลัง อส. จำนวนมากในการรักษาความสงบ เรียบร้อยภายในศูนย์อพยพ ซึ่งมีพื้นที่กว้างขวางมากและเมื่อทางการได้ขุดศูนย์ควบคุมผู้อพยพลงกำลังสมาชิก อส. จึงมีความจำเป็นต้องถูกกระจายไปปฏิบัติภารกิจในแต่ละกองร้อย เพื่อไปปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดนต่อไป

อย่างไรก็ตามแม้ว่าภารกิจของสมาชิก อส. จะมีหลากหลายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งล้วนแต่เป็นเหตุผลสำคัญของการดำรงอยู่เพื่อรักษาภารกิจหลัก (Essence) ของหน่วยงานตามก็ตาม แต่สิ่งที่ปรากฏอยู่ก็คือ ในเรื่องของจำนวนกำลังพลซึ่งไม่มีการปรับเพิ่มแนวโน้มจะมีอยู่ 2 ลักษณะคือ การลดจำนวนหรือการคงจำนวนไว้แต่จะใช้การบรรจุกำลังพลทดแทน กล่าวคือ หากใครลาออกหรือหมดสมาชิกภาพการเป็น อส. ก็จะมีการเรียกกำลังพลสำรองขึ้นมาทดแทน แต่ความจำเป็นหนึ่งสิ่งใดก็คือ ในสถานการณ์สภาพสังคมได้เปลี่ยนไปตามกระแส ทำให้ภารกิจของสมาชิก อส. ก็มีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปด้วย ฉะนั้นการให้การศึกษาอบรมให้ความรู้แก่สมาชิก อส. ให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติการอยู่เสมอ

6.2 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว คงจะพอนำให้มองเห็นภาพของภารกิจของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในปัจจุบัน จะเป็นบทบาทที่ปรับเปลี่ยนตามสภาพการณ์ในปัจจุบันก็ตาม แต่ผู้วิจัยใคร่เสนอแนวไว้ในบางมุมมอง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของการดำเนินกิจการกองอาสารักษาดินแดนไว้เป็นข้อ ๆ ตามภารกิจดังนี้

6.2.1 การกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย

ในปัจจุบันอาชญากรรมต่าง ๆ ได้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นอยู่ตลอดเวลาภารกิจของสมาชิกอาสารักษาดินแดนก็คือการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ สิ่งหนึ่งที่ใคร่ขอเสนอแนะไว้ก็คือ ภารกิจของสมาชิกอาสารักษาดินแดนไม่สามารถจะปฏิบัติงานโดยลำพังได้ มีความจำเป็นต้องมีผู้นำ ดังนั้น การปฏิบัติงานในแต่ละครั้งจะสำเร็จหรือได้ผลหรือไม่เพียงใด ส่วนหนึ่งย่อมมาจากความเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชาด้วย

6.2.2 การกิจการรักษาความมั่นคงภายใน

ภารกิจด้านนี้ ถือเป็นภารกิจหลักของฝ่ายทหารและตำรวจ สมาชิกอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่เพียงปฏิบัติงานสนับสนุนเท่านั้น บทบาทของสมาชิกอาสารักษาดินแดนในด้านนี้ในปัจจุบันจึงเป็นลักษณะของการรู่กทางการเมือง ในการที่จะร่วมกับราษฎรพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความเจริญอยู่ดีมีสุข จากการที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติใกล้ชิดกับสมาชิกอาสารักษาดินแดนพบว่าการเข้าไปปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเข้าไปพัฒนาหมู่บ้านมักมีปัญหาดตรงที่มีการระดมประชาชนให้มาร่วมพัฒนาและการพัฒนาจะกระทำกันภายใน 1 วันผลที่เกิดกับประชาชนจึงไม่ค่อยมีประสิทธิภาพมากควรมีการแก้ไข โดยให้มีการดำเนินการในรูปแบบของ โครงการใหญ่ ๆ ใช้ระยะเวลาหลายวัน เพื่อผลทางด้านจิตวิทยา

6.2.3 การกิจการป้องกันประเทศ

นอกเหนือไปจากการลดบทบาทของสมาชิกอาสารักษาดินแดน ในด้านการป้องกันประเทศด้วยแล้วในด้านของเบี้ยเลี้ยงหรือสวัสดิการของสมาชิกอาสารักษาดินแดนก็ดูจะไม่มีมีการปรับปรุงเลยสิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ ปรากฏว่าสมาชิกอาสารักษาดินแดนรุ่นเก่า ๆ เริ่มจะหมดไป มีการบรรจุกำลังพลทดแทนอย่างเดียวนิมีการเพิ่มกำลังพล ในขณะที่สมาชิกอาสารักษาดินแดนรุ่นใหม่ ๆ ในปัจจุบันไม่ได้มองว่าตนเองมีความสำคัญอย่างไร งานอาสารักษาดินแดนจึงเป็นเพียงจุดพักชั่วคราวของคนเหล่านี้ ซึ่งหากมีการงานที่ดีทำก็จะลาออกไปทำให้ความต่อเนื่องในการดำรงบทบาทไม่มีจึงควรจะต้องหามาตรการในการป้องกันในปัญหาดังกล่าวนี้ด้วย

6.2.4 การกิจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าภารกิจด้านนี้ในปัจจุบันคือ เป็นภารกิจที่มีความสำคัญมากดังที่ได้อธิบายไปแล้ว แต่สิ่งหนึ่งที่ใคร่เสนอแนะไว้ในที่นี้ก็คือ ในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ที่จะทำการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในขณะนั้นยังขาดแคลนอยู่มาก จึงมีความจำเป็นจะต้องเอาใจใส่ดูแลภารกิจด้านนี้เป็นพิเศษ พร้อม ๆ กันนั้น การฝึกอบรม การซักซ้อมการปฏิบัติงานก็มีความสำคัญควบคู่กันไปด้วย

6.2.5 การพัฒนาชนบท

จากที่ผู้วิจัยประสบมาพบว่าในปัจจุบันสมาชิกอาสาสมัครอาสาสมัครดินแดนจะมีการจัดแบ่งเวรกันเป็นผลัด ๆ เช่น พัก 10 วัน กลับมาปฏิบัติงาน 10 วัน เป็นต้น การที่สมาชิกอาสาสมัครดินแดนมีการแบ่งเวรกันทำให้แต่ละคนมีช่วงพัก ซึ่งบางคนก็จะพักอยู่ต่างอำเภอ สิ่งที่น่าสังเกตก็คือในช่วงระหว่างหยุดพักนั้นสมาชิกอาสาสมัครอาสาสมัครดินแดน ทำงานอะไรอยู่ที่บ้าน จึงใคร่ขอให้ทางราชการประเมินผลในจุดนี้ด้วย เพื่อหาทางจัดอาชีพเสริมอบรมฝึกอาชีพให้กับสมาชิกอาสาสมัครดินแดน ซึ่งจะ เป็นผลดีทั้งสมาชิกอาสาสมัครอาสาสมัครดินแดนเองและประชาชนซึ่งจะได้รับการถ่ายทอดอีกต่อหนึ่งด้วย

6.2.6 ภารกิจด้านการข่าว

ผลการวิจัยทำให้มองเห็นว่าภารกิจด้านการข่าวยังสำคัญอยู่มาก ที่สำคัญที่สุดในปัจจุบันมิใช่เป็นการหาข่าวเกี่ยวกับภัยคอมมิวนิสต์ แต่เป็นการหาข่าวเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ เพื่อที่จะหาทางแก้ไขปัญหาค้นหาได้ทันทั่วทั้งมิให้เป็นเงื่อนไขในการต่อรองกับรัฐบาลจนถึงขั้นประท้วงรุนแรง อีกประการหนึ่งคือ การหาข่าวเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ จึงจำเป็นที่จะต้องมีงบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้ด้วยจึงจะเกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

6.2.7 ภารกิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว

ภารกิจด้านนี้โดยภาพรวมของจังหวัดพะเยาแล้วไม่เด่นชัด แต่หากจะใช้กำลังพลอาสาสมัครอาสาสมัครดินแดนเพื่อการนี้ ให้ได้ผลจะต้องมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา ไปพร้อมกันการคัดเลือกสมาชิกอาสาสมัครอาสาสมัครดินแดนเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตร เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

6.2.8 การกิจด้านการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน

การกิจดังกล่าวยังอิงอยู่กับโครงการอาสารักษาดินแดนสัมพันธ์ในปัจจุบัน แต่สิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นในสภาพความเป็นจริงก็คือข้อจำกัดในเรื่องการศึกษาของสมาชิกอาสารักษาดินแดน โดยส่วนใหญ่จะจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ดังนั้นการกิจด้านการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชนจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับการคัดเลือกสมาชิกอาสารักษาดินแดนที่จะทำหน้าที่ในด้านนี้

6.2.9 การกิจการสนองตอบต่ออุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

ในปัจจุบันนี้การสนับสนุนสมาชิกอาสารักษาดินแดน ในเรื่องการประกอบอาชีพเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งหากเป็นสมาชิกอาสารักษาดินแดนแล้วมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงอยู่ของครอบครัวก็ย่อมจะทำให้ปัญหาต่าง ๆ ตามมา สภาพจิตใจก็ไม่มั่นคงอาจนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมได้ รัฐจึงควรเน้นเรื่องการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกอาสารักษาดินแดน ทั้งนี้เมื่อสมาชิกอาสารักษาดินแดนมีความอยู่ดีกินดีแล้วก็จะได้ทำต่อ เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนทั่วไปด้วย